

## Pismo poglavarja Seattla in okoljska etika

Z velikim zanimanjem sem prebral prispevek mag. Milana Šmka "Pismo poglavarja Seattla in okoljska etika", objavljen v letošnji tretji številki gozdarskega vestnika (GozdV 1998/3). Pronicljivo zastavljen tekst, vendar žal s preveč posiljenim zaključkom, ki je, tako se mi zdi, bolj odraz čustvenega razpoloženja avtorja do neke osebe, ki so ji indijanske modrosti pri srcu, kot razuma. Glavni poudarki prispevka so naslednji: (ne)avtentičnost govora in pisma poglavarja Seattla; (ne)romantičnost odnosa Indijancev do narave; vprašljivost prenašanja indijanskih misli v naše kulturno in družbeno okolje. Vsak od njih zahteva vsaj pripombo, če ne že dodatno pojasnilo ali celo negacijo. Pojdimo po vrsti.

Ali poglavar Seattle res ni govoril vsega tega, kar mu pripisujemo? Brez dvoma, da ni. Nekaj so mu morali dodati in nekaj odrezati. Hote ali nehoti. Že takrat, ko je govoril, kaj šele kasneje. Gre pač le za eno izmed neštetihi zgodovinskih figur, ki so vse bolj ali manj prirejene okusu piscev zgodovine (kaj iz zgodovine pa ni?). Nikdar tudi ne bomo izvedeli, kaj je v resnici govoril in hotel dopovedati belcem. Nemogoče. Omenimo le problematičnost objektivnega prevajanja samega po sebi, ki pa se je zaradi prepada med "belim" in "rdečim" miselnim univerzumom že stopnjevala. Lahko le razpravljamo, o čem Seattle ni mogel govoriti.

Ugotavljanje avtentičnosti pisma poglavarja Seattla me spominja na razprave, kdo vse se skriva za imenom William Shakespeare. Dramatik s province William Shakespeare je namreč o aristokraciji, katere prigode naj bi opisoval, verjetno vedel toliko kot Seattle o železnici, "govorečih žicah", bizonih in prerijah. Kralja Leara, Hamleta ali Macbetha pa je lahko napisal le nekdo, ki je iz prve roke poznal dvorske rituale. In ta si je verjetno za psevdonim izbral piščevo ime. Vendar, ne glede na to, kdo bi naj to bil - namigujejo na filozofa in državnika Francisca Bacona, v igri pa je tudi sama kraljica Elizabeta I., bomo še naprej radi brali drame Williama Shakespeara.

Ravno za to gre. Indijanci so živeli tako, kot da so modrosti, ki jim jih pripisujemo (če so jih govorili ali ne), zanje bile kategorični imperativi. In to je tisto, kar zares šteje. Tisti, ki tega ne morejo verjeti, naj najprej ugotove, koliko vrst so Indijanci iztrebili oziroma vsaj ogrozili njihov obstoj in nato to primerjajo z naslednjo mislijo Seattla (BURGAR / KUŽELIČKI 1994):

"Človek ni stvarnik tkanine življenja, temveč le nitka v njej. Kar dela s tkanino, dela s samim seboj."

Tudi o romantičnosti odnosa Indijancev do narave bi razpravljali lažje, bolj cinično in brez patetike, če bi najprej ugotovili, kako je bilo z iztrebljanjem oziroma ogrožanjem posameznih vrst; ugotovitve bi zdale biti zelo romantične. Dodal bi le tole. Narava je Indijancem dala vse. Direktno in neprizanesljivo. Tako jagode, ribe in bizone kot tudi bolezni, viharje in snežne zamete. Nenehno so bili na preizkušnji in niso jim bili tuji ne ljubezen, ne strah, ne spoštovanje. Živeli so polno življenje, videli njegov smisel in predvsem, bili so srečni. To pa že lahko ima nekaj pridiha romantičnosti, ali ne. Spet tisti, ki tega ne morejo verjeti, naj ugotove, kako pogosti so bili med Indijanci samomori.

V zaključku prispevka avtor opozarja na škodljivost prenašanja indijanskih misli v naše okolje in to celo primerja z umetnim širjenjem smreke izven njenih rastišč, kar je povsem zgrešeno. Kaj je narobe, če na primer z razširjenimi rokami sprejemem zgoraj citirano indijansko misel? Prepričan sem, da nič. Zato, ker gre za modrost, ki ima univerzalen značaj - za razliko od smreke. Podobno, kot je univerzalen princip sonaravnosti (inimogrede, ta je bil v Indijancih najbrž vcepljen) s tem, da se ga uveljavlja okolju prilagojeno: v savani na primer drugače kot v borealnem pasu. Indijanci so dolgo časa živeli v sozvočju z naravo in nam, ki se moramo to še naučiti (sonaravno gospodarjenje z gozdovi je korak v tej smeri), bi marsikatera njihova modrost lahko prišla zelo prav. Govorimo lahko o referenčni populaciji. Ni edini, je pa nazoren primer: ko so Indijanci obdelovali zemljo v dolinah, so struge in obvodno drevnino - v srednjem Oregonu so jo imenovali "Ochoco" (ELMORE / BESCHTA 1987) - vselej pustili nedotaknjene (SEDELL / SWANSON 1988). V Evropi pa smo v dobro kmetijskih površini izsekali gozd in zregulirali vodotoke, kjer se je le dalo. Danes je Nemcem, ki zreguliranimi potokom z bagri spet kopljejo stare struge, in nizozemski državi, ki za drag denar odkupuje kmetijska zemljišča v delti Rena ter jih prepušča naravnemu zaraščanju, verjetno zelo žal, da so bili propagandni lističi o Indijancih samopostrežno na voljo le v zgornjih nadstropjih Oddelka za gozdarstvo. Jaz pa sem prepričan, da Indijanci ne bi smeli biti prisotni le na IUFRU, ampak tudi na kongresih nekaterih drugih znanstvenih in gospodarskih panog.

## VIRI

- BURGAR, F. / KIŽELIČKI, M. 1994. Kako naj vam prodamo modrino neba. - F. Ljubljana, Burgar, 131 s.
- ELMORE, W. / BESCHTA, R. L. 1987. Riparian Areas: Perceptions in management. - Reprinted from *Rangelands*, Vol. 9, No. 6, December, s. 260-265.

SEDELL, J. R. / SWANSON, F. J. 1988. Ecological Characteristics of Streams in Old-Growth Forests of the Pacific Northwest. - *IUFRO Corvallis, Oregon*, s. 9-16.

Boštjan Pihler

## Zakaj ne padajo več na gozdarje?

V igri spoznavanja, dvorjenja ali rivalstva, ko sem želel orositi oko nežnejšega spola ali načeti mačistično moško dušo, sem vedno izdahnul naslednje besede: "Gozdar sem". Saj veste dragi bralci, nežni in čutni smo kot metuljčki cekinčki, a kadar in koder zamahnemo, sedem dolgih let noga popisovalca ne stopi. Prav tako poznate tisti občutek, ko (cehovsko) ohjeti ob praznem štefanu grgramo presunljivo žalostinko ter mamke v rutah vijejo roke in hvalijo klene gozdarje, a gozd, gozd raste pred očmi začudenih, a ponosnih očakov. Da, da, na pragu novega tisočletja smo še vedno tisti pravi - **primarni moški**.

Vem, sedaj ste že nestrpni in napetost v sivem tkivu tam za vašimi očmi močno narašča, jaz pa sem še vedno pri uvodu. Pa vendar grem še en krog okoli žerjavice in šele nato do vročega kostanja.

Toplo je gozdarju pri duši, ko pomisli na svoj ljubljani poklic, kakor prvošolec se počuti, ki ga oče varno za roko popelje čez cesto! Čuti skrh, čuti odgovornost in toplino. Toda bralci, bodimo objektivni in si veliki ljubezni do gozdarskega poklica navkljub ali pa prav zato zastavimo vprašanje o njegovi kvaliteti! Tu, dragi bralci, pa nas čaka sovražnik, tu! Že čutite zaplet?

Notranji sovrag je med nami, natančneje, **v nas samih** je. Bolj ko opazujem gozdarje vseh možnih generacij, vidim (zame) vedno bolečo **introventiranost** gozdarjev in gozdarske stroke. Freud bi nas okarakteriziral kot populacijo, ki ni nikoli prišla v analno fazo razvoja, temveč je ostala v (varni?) oralni fazi. Vse deluje v smislu časovne zanke znanstvene

fantastike Stanislava Lema, kjer "prepričani prepričujejo prepričane, da je treba prepričati prepričane o prepričanem".

Še ena surovo nesramna slika se mi je prikrdala v zatilje: gruča gozdarjev ob vrčku hladnega (ali pa na veleumnem posvetu) ugotavlja, kako edinstveni, nadomestljivi, polni znanja in zaslug so, a zunaj pred vrati množica ljudi čaka na gozdarjeva dejanja. Da, ohranili smo način dela, ki se je odlično obnesel vse do zamenjave političnega sistema, sedaj pa ... Bridka je moja bolečina in globoka je rana. "Zakaj, zakaj?" odmeva v mojem srečju. Mar ne služimo vsi istemu cesarju za isti namen? *Sapienti sat* (razumnemu bodi dovolj)!

In povejte mi, dragi bralci, kako naj sedaj nahranim svoj ego, ko je padel tudi prvinski moški? Ko je gozdar ali državni birokrat ali delovodja, inorda celo pospeševalec! Nič več celovitosti gozdarske biti, nič več vse v enem, nič več interdisciplinarnosti, ... nič več oroščenih oči in pritajenih stokov mladenk! Zato, dragi bralci, *J'accuse* (obtožujem)!

Lep trajnosten, sonaraven ter, po novem, obvezno biološko pester pozdrav!

Robert Krajnc

P.S. Iskreno opravičilo dolgujem bralkam, saj jih nisem spodbujal k branju ter sem se pri pisanju celo zatekel k surovemu moškemu šovinizmu. Če mi oprostite, bom naslednje pismo v celoti posvetil samo vam, drage bralke!

## Popravki:

Pri objavi prispevka: "ŠINKO, M., 1998. Intrinzična vrednost in vrednotenje gozda", je nepravilno prevedena beseda intrinzična v naslovih poglavij kot "intrinsic". Pravilno se prevod glasi "intrinsic". Avtorju se za objavljeno napako iskreno opravičujemo.

Uredništvo